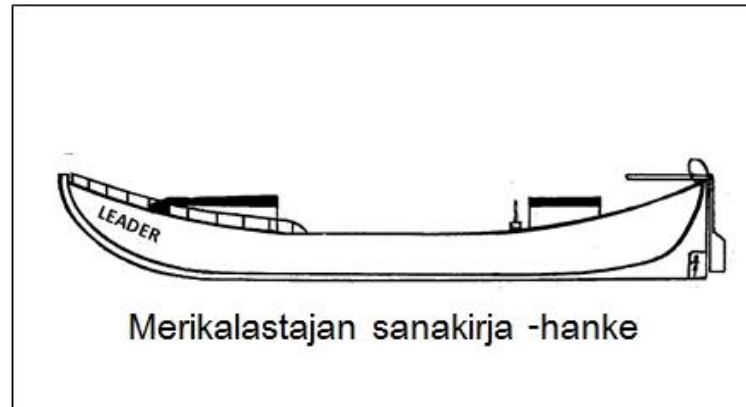

Selkämeren kansallispuiston ystävät ry ja Merikarvia-seura ry

LEADER-hanke ”Merikalastajan sanakirja”

Kalastajien haastattelu

Haastateltava: Heikki Välimaa (s.1928)

Haastattelija: Juhani Mellanoura

Haastattelun ajankohdat: 28.3. ja 24.8.2016

Tekstin purki ja litteroi ääninauhalta Juhani Mellanoura. Murreversio.

Aineistona MP3 digiäänite yhteensä noin 3 tuntia. Äänite on tallenteena Merikarvia-seuran arkistossa.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Heikki syntyi 18-lapsiseen kalastajaperheeseen, joka asui saarella, perin kilometrin päässä mantereesta. Perheen perustamisen myötä hän asettui Brändön saareen johon nykyisin on maantie. Heikki on vuosikymmenien saatossa harjoittanut monimuotoista kalastusta kaikkina vuodenaikoina.

Heikki Välimaa muistelee mielellään entisajan hyviä silakka- ja siikasaaliita ja jäihin putoamisreissuistaan. Avovesiaikana hän edelleen käy ahkerasti ahvenen pyynnissä.

Kuva: Juhani Mellanoura.

Silakanpyynnissä

Joskus me saimme ison *kudun* **Ulkoholjulta** (eli **Leveematalta**), kakstoista kilometrii suunnilleen **Takista**. Leveematala oli **Ourasta** niinko tunti ja kaksikymmentä minuutii. Paatit kuluki kuutta *solomuu*. Sillain aina laskettii, että *kymmenen kilometrii tunti*. Sanotaa, että siellä on kuus metrii vettä. Mä en kyllä *rookannu* ko kymmenen metrii. Ko Ouraski kattelee, ni on isompia ja pienempiä kiviä.

Sillo meillä taisi olla viissataa *laatikkoo*. Kolomella *paatilla* tuotii, enneko saatii ne pois sieltä. Kuustoista *verkkoo* oli mukana. Sillo oli sitte vielä isä mukana, taisi olla enne sotaa juur. Sillon oli isompia miehiä mukana. Välii meitä oli verkkoim mukana montaki, ko verkkoja heitettiin ni sieltä ilmaantu *verkkoläjän* alta kavereita. Ei tarvinnu olla yksin siellä verkkoläjäs. Ei meitä enää lähädetty takasi tuomaa. Siellä oltii sitte aamuu asti. Ko Ouran rannoilla *mäntättii* verkot hajos. Ei *rääkis* hajonnu, ko oli vettä paljo verkkoin alla. Jos laitettii *kiviä* liikaa, ja välii meni kaloja niin paljo, ni että verkot meni rikki. Naiset *paransi* ja me revimme, taikka meri ja kiven kolot ne repi.

Ko toiset sotaa lähti, ni mä jouduin kalastelee (miehestä). Mä olen ollu sillo kolomen- neljäntoista ikäne. Sillon ko sota alako (syksyllä 1939), sillon oli kauheesti kalaa sillo juur ko tuli niitten lähtö. Sillo oli kalaa kauheesti ja sitte vielä *turskaa* joukos. *Turskaparvat* söi sitte *silakkaa*, ni jäi silakkaa kiini ja sekotti, ni sieltä tuli verkkoim mukana monta sataa turskaa mukana. Turskia oli puolesta kilosta ihan viitee kiloo saakka. Niitä oli mahdottomasti. Sillonko sota alako niiltä jäi verkkoja meree, monet jätti ne (meree) ko ne lähti. Toiset *suolaili* silakoita ja ne meni kaupaks. Toiset mikkä jäi vietii meree ja *kaijat* sai. Monet lähti sitte (sotaan). Sille reisulle monet jäi. Sitte kalastus loppu.

Kalastaja Frans (Ville) Välimaan perhettä. Äärimmäisenä vasemmalla Pauli (s.1933) ja Frans hänen vieressään. Äärimmäisenä oikealla istuu Heikki ja hänen vieressään Vilho (koira sylissä). Kuva otettu sota-aikana ja aikuisiän saavuttaneet miehet ovat rintamalla. Kuva: Merikarvia-seuran arkisto.

Välii *heitettii* (*silakkaverkkoja*) kolomee neljää paikkaa, jostaki paikkaa satuttii saamaa. En ol ollu **Krakareis** enemppää kymmentä kertaa elämäsäni. Se oli liian kaukana. **Ulkopoda** oli puolvälis juur, ko täältä lähti (Krakarein). Siittä oli matkaa vielä saman verran. Ei me sieltä koskaa hyvin saatu, mutta kyllä siellä kalaa oli. Ne on kauheet matalat, taitaa olla neljä-viis kilometrii se Krakarein isompi matala. Ei me sieltä mitää *kutuu rookannu*, mutta sitä *lausukalaa* kyllä saatii. Ja sitte käytii **Puntaris**, siinä välillä, suoraa **Siipyystä** päin länttä se matala. Kerran meitä oli kolome paattii **Lopunkarilla**, koitettii muttei mitää. Laskettii, että keritää vielä, *lähädettii painamaa* Krakarei. Ei me löydetty *reimarii*. Mutta kyllä me *matalia* löydettii. Kaks laatikkoo sai parempi paatti. Sitte me käytii köörtiläisten **Ulkomatalalla**. Aika hyvin me se löysimme. Kartasta kattoimme vähäse, ei muuten mitää olis tullu. Kyllä me sieltäki jonku laatikon saimme. Se oli sitä aikaa, ko ei ollu kalaa ni ei sitä voinu saadakkaa. Kala oli silloin kiven alla.

Silakkarysiä oli meillä kotona, aina ko mä muistan. Ennen muaki oli varmaan. Niitä oli **Tervakallios** ja **Mikonkudus** ja **Kaddin sivuis**. Mulla ei ollu silakkarysää kovin monia vuosia, mitä ny porukas olin. Arviolan Ilmarin kans käytii *silakkapesillä*, toisen heitimme *aidaks* ja toisen *pesäks*. Neljä verkko *kierus*. Joka aamu piti *vetää* ne kaikki. Se vasta hommaa oli. Joka aamu *vetää* kaikki.

Huhtikuun 3. päivä 1945

Meillä oli sillo keväällä 1945 hylkeitä, ko mä olin Tyykon ja Martin kans niitä hakemas. He oli ampunu kuus **Takin** takaa. Olimme sillo sielä yötä **Lankrunnin** yhydes kämpäs, Antti Mellanouran vanhas kämpäs. He oli kuus hyljettä saanu ruuhun kans. Ne paino *vetää* pirusti, me jäisin toimme *vetämällä*: kolome oikeen isoo ja kolome pientä. He veti toisia ruuhes. Ja sitte mä vedin kahta. Hylkeen nahka kyllä luistaa tommottees lumes aika hyvi. Ei se ol ihime ko saukko ottaa kovan *faartin* ni se luistaa lumes hyvi.

Sitte me tulimme kotio aamulla, ni isä oli tuotu (kotio) ko oli hukkunu. Isä oli sillo ko hukku ni hakemas *färiaineita*, se oli hakenu ne kaupasta ja tullu ehtoolla takasi. Hän haki *färiaineita*, jää oli *letannu*, ko aurinko paisto päivällä. Se oli kolomas päivä huhtikuuta ja hällä oli *vesikelekka* ja sitte siinä oli semmosia

kaikenmoisia *tervapyttyjä*. Aurinko paisto päivällä sitte jonku verran ja hällä oli semmone vesikelekkä. Aamulla Vanha Välimäki, vanha faari, häntä vielä vanhempi, oli sielä potkinu kelakalla ja nähäny sielä pään. Varikset oli sillonki keriinny vaa hakkaamaa päähän reikiä. Kyllä ne näläkäisiä oli. Tämän verran (näyttää käsillä) siinä vettä oli, oli saanu jonku sydänhalvauksen. Isä hukku huhtikuun kolomas päivä.

Frans (Ville) Välimaan hukkumisaikalle on kiveen porattu muistoristi. Oikealla Haukikallio ja taustalla Mellanoura-luoto.

Kuva: Juhani Mellanoura.

Merimetsojen pyynnissä

Merimetsoja on vallan pyydetty *lipolla*. Mäki olen ollu *porukas*. Se oli ennen sotia, mä olin aika pieni, ko olin mukana. Niitä pyysi ne kukka kullostiki tartti lihaa. Ne oli vanhoja äijiä ko pyysi ja ne söi ne. Pimees niitä sai lipolla kiviltä. Ei ne pirut nähäny, pääsi likille. Ei niitä tollain ollu (ko nykyään), mutta jokusia yksilöitä oli. Ko ne nähtii (päivällä) ni mentii ehtoolla hakemaa. Mentii likille kivee ni sai pitkävartisella lipolla. **Tuvvun kivet** oli hyviä, sielä käyti. Pääsi hyvin, oli syvää vettä kiven vieres, että pääsi paatilla ihan viereen, että sai siittä heti ottaa lipolla. Se oli sama lippo, ko siikoja *ajostettii* pitkin rantoja, *siikalippoja* vaa, neljän-viiden metrin varsi, siinä oli halkasija viiskymmentä- ja kuuskymmentä senttii. Toisilla oli isompi halkasija toisilla pienempi.

Se oli -45 vuosi ko mä olin Tyykon (Välimaa) kans sillo ja ko mä **Takin** eteläpäästä ammuin kaks *merimettoo*, ko me ei nähty muutako kaks. Se kivi (missä merimetsot istu) on vieläki siinä pienes karis (**Eteläkallio**). Mä ammuin kiikarilla Takin rannalta sinne alaa. Me keitimme koko yön eikä kypsyny. Sen jäläkeen en ol keittäny enkä ampunu niitä.

Krisslan pyynnissä

Mäkisen Eino oli vikkellä ko noita *krisslan penikoita* kivein alta kokos. Stenruusi, se oli joku vanha luotsi, ni se jutteli, kuinka hän näki, ko Eino meni **Pookikaris** kiven alle ja nousi vasta **Stukkrunnis** ylös, ni kyllä sillä oli paljo käsis *krisslan* penikoita. Semmosta se meille jutteli. Kylä mä näin että ko Eino aina meni kiven alle ni se tuli sieltä aina pois. Ei se semmosia tapauksia tehenny, että se eri karista olis tullu pois.

Mä olin monta kertaa *porukas*, ko haettii penikoita, ja ne syötii. Niis oli lihaa, ne oli ihan täyskokosia. Siihen aikaa *krisslaa* oli kauheesti. Kyllä niitä sieltä (kivien alta) *krävättii*. Ettei ne keriinny kiven alta

lähtee karkuu. Niillä oli yks ja kaks, joskus oli kolomeki penikkaa. Eino oli hyvä löytää. Se sano vaa, että: haisee, tämän kiven alla o! Kiven alta niitä haettiin, ei niitä muuten saatu, ko ne veteen pääsi, ni ne sukelteli. Parhaat karit oli Pookikari ja Stukkrunki, misä oli kauheen *holjusta*. Välii saati parikytä penikkaa. Nyt ko alako *kyyhkyn* lupa kymmenes päivä ni kyllä ne oli pieniä *jeffeettereitä*! Niinko rastaita. Ja niittä ne ampuu satoja ja vaa vattaliha mikä otetaa, ei missää muualla ei olekkaa lihaa. Että kyllä niitä sitte saa olla paljo, että tulee mitää. Krisslas olis paljo enemmän lihaa.

Kärppiä, minkkejä ja piisameita

Meillä oli **Paattikalliossa** kaneja pirusti ennen (1930-luvulla). Sitte nämä kärpät kävi ja söi meidän kanin penikat. Me veimme niitä **Pikkukarii** ja **Leppäkariiki**. Tulos oli aina sama, ne aina kävi ja uiskenteli ja söi meidän kanit. Meillä pikkupoikina oli aika paljo kaneja, niistä saati ruokaa. Kärpät kyllä *pemotti* meidän penikkamme kaikki. Me näimme niitä. Se vasta vikkelä eläin on. Niitä luulee, että on kymmenen, ni niitä on vaa yks. Ne kerkee nostaa joka puolelta pääs. Ne on vähentyny paljo, samalla tavalla ko *lumikkiki*, ne on ja. Aika vähis on, molemmat on.

Eikä ollu siihen aikaa *minkkejä*. Mutta nyt minkkejä on! Ei parane, kyllä täytys olla muitaki pyytäjiä ettei vaa Peräaho. Niitä loukkuja täytys ostaa huvilalaisekki, joka ikinen edes yhden näitä rautalankahäkkejä. On ne kamalia ko ne menee huvilain alle ja muutenki. Kyllä niitä on paljo **Ouras**. Minäki pyysin niitä yhtee aikaa. Kaks oli paraalla kertaa, hyvin oli yhtä aikaa keriiyty menemää. Ne oli niitä isoja ko lauta *loskahtaa* pääs. Yhyden kerran mä pyysin niitä Alhon huvilalla. Mä otin sen häkkyrän ko mun piti hukuttaa. Mutta ko pääsin palan matkaa, ni mä en tie millä lailla luukku aukes. Mä näi ko se otti pitkän loikin meree, meni mun saaliini. Kyllä minkki piti puoles.

Piisameita oli ennen Ourassa paljo, ne teki kauheita tunneleita. Sinne ko astu ni meni tätä myöten (näyttää käsin). Östemannin Onni pyysi piisameita ja kehu, että on hyvää lihaa. Hän pyysi niitä vähä ruvaaks ja että hän sai niitä pois. Niitä oli sielä *kalafällis* pirusti. Mä en kyllä men syömää, se on niinko rotta. Mutta minkit söi ne kaikki loppujen lopuks, ne katos kaikki piisamit Ourasta ko minkit tuli. Mikää muu ei voi olla.

Ajostusta

Meillä oli kotona *ajoverkko*, sataviiskymmentä metriä pitkä. Verkot oli neljäkymmentämillisiä, viis metriä syviä. Ajoverkoilla kalastettii mistä vaa saati hauke ja ahventa. **Kotoluodon** lähellä ei hyviä siikapaikkoja ollu. Piti mennä **Isokivenkarii**, **Mikonkutuu**, **Matalaakarii**, **Peipunkarii**, liki **Köörtilää**, misä oli santapohja. Sillon vallan siikaa haettiin. Niillä kalastettii koska vaa, ko järkeiltii millai sitä saa. Keväällä aikasin ja syksyllä myöhää. Siihen aikaa oli siikaa **Kasakas**, se oli **Pooskerin** (kartanon) vesialuetta. Pooskerin kartanon isäntä, se Heinonen, ni se vei Veikko-vainaalta kerran lipon, ko oli Kasakas, Se ollu joskus vuonna 37-38, ko Veikko kerran kuoli sitte -40 vuonna ko sota alako.

Monofiililla sai paljo paremmin siian, ko oli *hienolankanen* ja se *otti* paremmin. Mutta ei niitä ny paljo ollu, ko sitä harrasti. Ne oli monta kertaa muis töis (työväestöä), mutta välii ne lähti *ajokselle*. Arviolan Ilmari kävi paljo ajoksella. Mä en ol *ajostanu* elämäs oikee paljo mitää. Kyllä siitä varmaan kolomekytä viis vuotta on, ko mä olen ollu ajoksella. Eikä *siikaa* sitte enää paljo ollukkaa. Se riippuu paljo ilimoista, eikä keriiinny. Eikä se kaikkina öinä sitte ol rannalla. Ja seki on siitä kiini, misä rannoilla sitä paremmin kulloinkin on. Kylä mar ny aina joskus jonku yksilön saa. Eikä Ouraskaa kovin montaa hyvää paikkaa ol. Kyllä se on harvoin, ko Ouran eteläpuolelta saati. Ei niitäkää pohjanpuolella kovin montaa paikkaa ol.

Kyllä täyty **Talikniivii** mennä. Semmosia oli Talikniivin **Isokivikari**, **Ulkonorjan ranta** ja **Löösteeni**. Kyllä ne kymmenee jäi ne hyvät paikat. Eikä se siika oikeen koskaa tullu sinne **Kerii** sisälle.

Kutusiiastus

Siian *kudulla* me oltii. Mutta me oltii estiks *lohen* pyynnös ni ei keriiitty. Jäläkeen lohipyynnön (vuoden 1974 jälkeen) pyydettii siikaa. Se kari misä oli Mellanouran Väinön kämppä ni se luudet pää siittä päi **Takkii** ni siittä paraite saatii, **Santrevelistä** ja **Iso-Tupakki**, se sivu rantaa. Sitte ko lähädettii **Pookii** päin, ni ei sieltä saatu ko joku yksilö. Kyllä nämä Ouran pohjanpuoli oli pareet, **Myllyt** ja ne **Lööpperin** rannat. Sillo oli niitä pyytäjiäki aika paljo. Kuus- seittämän porukkaa oli, ni aika ahdasta oli että kerkes saamaa parempii paikkoi. Sai monta kertaa kauheesti *simppuja* ja niitä oli välii monta sataa. Ja sitte sai välii *paskaa* ko jäi tuulee verkot ja. Siinä oli niin *montaa mones*.

Kerran me jäimme sinne **Nuusgrunnii**. Me olimme sillon justiin siian pyynnis. Pauli ja ketä meitä oli. Me menimme Paulin kans ehtoolla sinne *viikii* sorsajahtii, että saadaa soppa. Me saatiiki kolome-neljä sorsaa. Arviolan Ilmari oli lähteny siianpyyntii, että saa siikojä. Samana ehtoona hän lähti sieltä paatin kans (maihiin), ko hän oli *karkkoomas* (sahalla) tuola. Mä tulin sitte aamulla maihin ja kuulin ko Ilmari oli kuollu siihen tienvarteen, -75 vuonna. Se oli lokakuun viiminen päivä.

Lohisiimoilla

Neljäkymmentä yhydeksän-viiskymmentä vuonna alettii lohta pyytää. Ne oli yksittäisiä *koukkuja*, ei niitä kovin paljo ollu, toisen kautta ko ne oli yksityisiä (yksittäisiä) ni ne kalavo pohjas narut poikki. Osa lähti heti samaa päätä ko heittiki, ni menojas. Ja narut oli niin heikkoja. Sodan jälkeen oli puuta vallan kunnei kerran korkkii ollu. Joku puupala oli kannatuksena, mitä isompi puu oli, ni sitä enemmän se kävi päälle, *toko* ni se lähti liikkeelle, *lettas ko meri kävi*.

Takista kesti ajaa *jadan* ulkopäähän neljä tuntii, neljäkytä kilometrii suurinpiirtein, seittämänkymmentä metrii, taisi olla sataki metrii vettä. Paljo oli (vettä), ei sitä keriiitty mittaamaa, ko oli kaikenmoisia *tervanaruja*, ne vaa *suttaski*. Estiksi niitä tervattiin, miehet oli *kolitervan* sisällä, enneko saatiin meree. Viimeks ei sitte enää ollu, päästettii vaa *keriltä* heti, ko ne oli syksyllä vaa pienen aikaa, ettei ne keriiinny mätänemää.

Estiks oltii **Lööpperis**, kolome venekuntaa, yhydeksän miestä. Sitte myöhemmin oltii **Nuusgrunnis**. Ehtoot meni, ko jokku pelas korttii, mikä selvitteli vehkeitä ja mitä kullostiki. Kahadenkymmenen kuuden kilon lohen me saatii -52, olympiavuanna.

Toisilla oli *kajuutissa* semmone pieni *kamiini*. Se oli merenkäynnis ko ajettii ni *kamiini* oli riipin raapin, sielä *fööripääs*, tuhkat ja kaikki kajuutis. Se täyty olla hyvin naulattu ja pultattu *keulaa*, että se pysy sielä. Ei niitä monellakaan ollu, että kyllä se oli se *priimus* tavallisesti. Sillä keitettii kahvit, välii ei viittiny sitäkkä hommaa. Ei siittä kumminkaa ollu kiinni etteikö vesi olis riittäny, ko laidan vierestä otettii. Arviolan Ilmari laitto kahviin vielä suolaa lisää. Hän oli oppinu, ko ennen vanhaan naiset laitto kahvin joukkoo suolaa. Mä vaan sanoin, että laita lisää suolaa. Laita vaa riittää vaikka olis enemmäki juojia.

Lohta Kiiliin

Kuusinen ja Raiskela tääläppäi estiks alakoki pyytää lohta, sitte näillä oikeen niinko siimalla. Ja ne oli yhyden kerran siimalla, sitte oli semmonen Venho niminen **Pohjanrannalta**, semmonen isäntä. Lauri ja Raiskela otti sen yhyden kerran mukaa sitte sinne paattii ja he sai hyvin lohia. Lauri Kuusinen ko oli semmonen taitava ni hän kysyki Venholta:

—Osaaks sä **Kiilii**?

Ko hän oli semmonen, ajanu pitkin rantoja paatilla ni Venho sano, että tokko hän sinne osaa, että kyllä hän osaa vaikka pidemmäksi. Sitte lähädettii viemää sinne Kiilii niitä lohia. Sitte ko tultii illalla he tuliki sinne Ruohon rannan liki, Laurilla oli ranta siinä vieres, ni Vanha Venho meniki kato, ko miehet rannas tervas verkkoja, ni hän meni sinne heti ja huusi, että:

— Terveisiä Kiilistä!

Toiset äkkäski heti että sielä oli oltu lohikaupalla. Lauri sano, ettei hän maininnu kaverille mitää, sen piti sen tietää sen itte (ettei saisi kertoa). Ni ettei hän varottanut. Kyllä hän ajatteli, että piti tietää ko **Siipyysee** lähädettii. Sillain he palo siinä reisu. Siinä meni heidän reisu hunnikii ko Venho kohta sano totuuden.

Nallen stormi

Kerran me (minä, Väinö Mellanoura ja Erkki Välimaa, huhtikuussa 1951) menimme hylykeenpyyntii yhydes tosta kolomekymmentä kilometrii Ourasta suoraa päin länttä, ni menimme yhdellä vuorokaudella **Merenkurkkuu** jäiden mukana, niin äkkii. Että lujaa on menty, ko pääsi jään mukana. Oli niin kova myrsky, että varikset tuli ja ne koitti lentää, ja lensi aina päin *kallaa*, ja henki pois aina varikselta. Ne teki kovan kiepauksen niihin siipii ja palasille mentii. Taisi olla kolome-neljäkymmentä metrii sekunnis. Kyllä oli jäillääki kova vauhti, ko niin äkkii mentii mukana, että vuorokaudes. Ko ehtoolla alako myrkys ja yä menty ja ko päivä valkeni, ni me olimme jo tuola **Kurkus**. Meidän piti olla sitte sielä jään mukana ja jatkaa hylykeen ampumista. Ko me pääsimme sinne juur ja me keriittii yhyden hylykeen ampuu. Se tuliki sitte tietysti samana ehtona pimee ja sitte tuli se tuuli samana ehtona.

Se tuuli vei meitä lujaa. Sitte ko tuuli alako *helläämää*, me olimme sillon juur Kurkulla. Jää löi kymmenkunta aika reikä (paattiin). Meillä oli se ylyhällä se paatti sielä jäällä, mutta sitte se yhtäkkii hajos siltä kohtii se jää, vajos sinne ja ko se sai *rairoja*, ni se meniki sinne oikee luonnonvetee. Aina ne aallot kävi, paatti heilu siinä, jäänpalaset löi reikiä ylipuolle, ettei menny alipuolelle ettei se painunu. Ko se heilu siinä, ni ne reiät tuli vedenrajan yläpuolelle. Kuus seittämän lautaa ko siittä hajos. Muuten se olis sitte painunu alle minuutin. Meillä oli kyllä sitte ruuhi. Siinä olis jään palasen päällä pienen aikaa ollu.

Ja potkurit oli *kierus*, akselit oli kierus ja pääsimme jollaki lailla sinne **Norrskärii**, sinne merivartioasemalle. Ne oli sielä vastaaottamas kohta. Ja oli tyly vastaanotto! Tarkastettii paatti tarkkaa, että me ollaa jotaki salakuljettajia. Sitte ottivat mun pyssyni, ja vielä molemmat takavarikoitti. Kunnei mulla ollu lupia. Mä sanoin, että se on pieni juttu: soitatte estiks **Gåshellaa** ja sitte taas eteppäi tänne merivartioosoo ko Tuuli oli täälä (päällikkönä). Mutta ei, oli niin pirujas täynä, ei soittanu! Olis soittanu heti Gåshellaa! Ne tuli pyssyt vasta suvella joskus. Mutta hyvin ne oli pakattu, ettei rikki ollu. Mutta pirullinen äijä oli! Me *reidasimme* akseleita. Välillä (kun tulimme kotiin päin) meni sitte taas potkuri väärää. Me poikkesimme sitte tulles **Gåshellanis**. Ni sielä oli hyvä palvelu kyllä. Ni ne touhus, ne

lämmitti meille saunan, ne anto meille paattii puita ja kaikkia tavaroita paattii, että kestää vaikka kuinka kauan, ko me lähdimme sieltä. Siellä oli toisemoinen palvelu.

Hylkeen pyynnissä

Olin mä hylkeen pyynnissä ennenki, 1946 vuonna, heti jälkeeseen sodan. Olimme me ny pari viikkoo aikaa. Ajoimme kol-neljä paattii **Takista**. Niinko sanotaan ny, niiko kaks kilometrii. Mutta sitte alako pakkastaa, me makasimme siinä kuus viikkoo. Meitä oli siinä monta paattii. Ja sitte yks kaunis päivä tuli merivartijoita kauhee lauma, sitte tarkasti joka paatin, muttei löytäny meiltä mitää. *Ketunnahkoja* mitä ne haki. Mutta sitte oli yks paatti niinko **Köörtilästä**, se oli Leppäluodon. Sieltä löyty sitte. Se meniki sitte valtiolle se paatti. Siellä oli nahkoja, ja mitä kaikkea tavaraa siellä oli, pidettii Ruottii viedä. Niistä sai siellä rahaa.

Me siinä kuus viikkoo makasimme, sitte oli kevätaika juur ni täyty alakaa sitte tulla (kotio). Ei me ollu ko pienen aikaa, kävimme vaa, ko jäät alako kovalla voimalla vähenemää, Kurkulla käytii. Ei yhtää hyljestä, me tulimme sitte kotioppäi. Tulimme kotioppäi *färjää* rysiä ja heittää niitä.

Mä olen **Taliksiin** **isolta kivelä** ampunu hyljettä pari kertaa **Harmaalaakalle**, ennen maailmas. **Taliksiin isokivikari** on se *rahaju*, misä on iso kivi. Harmaalaaka on ulkomainen kivi Taliksiinista kauheesta rahjusta, missä on iso kivi, ni pohjoseen. Siinne Harmaalaakalle on kyllä paljo matkaa (ampua) pari-kolmesataa metriä. Siittä on vuosia paljo. Siinä hylkeekki nukkuu suvisin ja keväisin. Siinä oli hyvä ruokailla. Siellä on rauhallista nostella päätä.

Viimisen hylkeen mä olen ampunu Väinö Mellanouran kans, ko hän oli siianpyynnissä (heinäkuussa 1968). Ni hän sen näki Takista. Ja mulla oli pyssy mukana, ni ammuin sen **Isokalliosta**.

Jäihin putoamisia

Kyllä mä kaksikymmentä kertaa olen pudonnu jäihin, vähintään. Moottorikelekalla kolome kertaa ja monta kertaa kelakan kans ja sitte mopolla. Kyllä mä olen monta kertaa mopolla ajanu ja lentänyt pitkän matkaa.

Siittä on ny 23 vuotta ko mä olin kaikista lujemmalla. Mä oli tos **Ouran välis**, juur misä nyt on avovettä. Ouran väli oli kiini, molemmilla puolilla oli *sulaa vettä*. Oli *pohojatuuli*. Keijo Välimaa oli etelän puolella, liki jään reunaa, verkot meres. Ja Hannu Välimaa oli **Gräsgrunni**-nimisen saaren tykönä. Ja mä heitin tänne **Tynnyrikarin** puolelle. Mä järkeilin ehtoopäivällä että mä menen kattoo millai heitä kalastaa. Mä ajoin päin aurinkoo, se oli joku kolomen aika, ajoin niin hiljaa ko moottorikelkalla pääsi, ko ei ollu mikää kiire. Yhtäakkii mä peläästyin, ko moottorikelekka meni alta pois. No, mä sieltä aloin sitte koittaa ylös joka lailla, joka puolella oli sohojoo. Jäätä oli siinä aamulla, ko mitattii sivuilla, ni yhydeksän-kymmenen senttii. Siellä oli vissii lähäde mikä siihen sen sohojon teki.

Mä mänttäsin aikani siellä vedes, ja sitte sain, ko mulla oli isot pakkassaappaat jalaas, mä sain ne kengät pois, mä pääsin lopuks sieltä ylös. Avojaloin olin, ko sukakki jäi kenkii. Ko oli *harkkonen jää* keväällä ni, se hajotti kaikki jalaan pohojat ja pääsin tohon **Leipäkarii**, likille Eeroo (Veneranta). Ko mä järkeilin, että menen sinne ja soitan sieltä jonku hakemaa. Tiesin ettei voimat riitä enää sinne astikka. Sitte tuliki juur

merivartijat hakemaa Eeroo. Oli hakenu juur Eeron, ko oli saanu juur kohtauksen. Ni ne meni neljänkymmenen metrin päästä. Mä huidoin heille ja ne huito mulle takasin että: Terve!

No mä jatkoin sitte matkaa ja jatkoin **Luukkilaa**, Eeron tyä. Järkeilin että millain saan ikkunat hajaalle ko ne on niin korkeella. Yhtäkkii alakoki koira haukkumaa. Rollu-niminen koira oli päässy karkuu ja Jukka Salami oli lähteny hakemaa sitä sieltä mettästä. Siinä oli tuurii, siinä oli aikamoinen verenhukka. Jalaat oli hajaalla, ko *krouvi jää* puri. Ja sitte lähädeti. Mä menin sitte **Noormarkkuu** ja sielä tarkasteti joka lailla. Ko mä sielä vielä mänttäsin sielä vedes, ni reides oli semmone repeemä. Ei sitte kumminkaa tullu *flenssaakaa* siinä reisuus. Seuraavana päivänä me otimme sitte sen moottorikelekan ylös. Siinä on semmone yhdeksän metrii vettä. Heti ko mä heitin ankkurin ni heti se otti takakelakan *lykköön* keskupuuhu kiini. Ja kuivatti moottorikeleka sitte ni taas se lähti käymää. Ei se (vesi) ollu vaan päässy puolaa että se olis kastunu.

Kun piti huutaa apua

Yhden kerran mä olin Irman kotoo (**Halluskeri**) ni hakemas maitoo ja. Mulle tuliki mielee ko oli kevätjää, ni mä menen ottamaa Ourasta verkkoni ylös sieltä **Gräsgrunnista**. Jätinki sen maitokannun sinne Halluskerin nokalle ja lähädin Ouraa. Mä sainki verkkoni ylös, mutta mä lähähdin sieltä tulemaa ni sitte oliki niin heikko kohta, että painu mun *kelekkani* ja mä jouduin meree ja mä putosin viis-kuus kertaa kumminki, enneko pääsin puolvälii Ouraa. Ja sitte mä putosin taukoomata, ko se oli sulanu. Sitte mä pääsin jo Halluskerin toiselle puolelle. Mä huusin siitä sitte apuu. Mä luulinki että huusin viimisen kerran. Sitte siinä oli semmone *kankku*, ettei se heti sula. Sitte oli Relundis, ko Arvo oli myyny Vären Ensiole sen paikan, ni Ensio oli kuullu mun avunhuudon ja hän soitti sitte merivartijoille ni ne tuli *rautavillillä* ottaa mun siitä. *Kelekka* oli semmonen, misä oli kuparilevyt alla, taikka messinkii ja kuparii anturat. Puukkoo tai jäänaskalia ei ollu. Sillon oli voimaa ja en tiedä aina on tultu ylös. Heti sieltä koittaa sopii.

Yhden kerran olen kans huutanu apuu. Sillon oli Pauli (Välimaa) kolomensadan metrin pääs, tuola *takapuoles* Halluskerin takana. Mä huusin apuu, ko mä järkeilen, etten pääs ylös. Pääsin kumminki. Merivartiomies Alahonkola oli kuullu sen, ko oli hiihtelemäs **Pooskerin** tykönä. Hän oli lähtenyt tulemaa. Hän oli päässy melekeen yhtä aikaa, ko mä olin sitte jo jäällä.

Heikki Välimaa laskemassa madepesää ensijään alle 10.12.2016.

Kuva: Juhani Mellanoura.

Siittä on kolomekymmentä vuotta. Jonain syksynä oli haukia hyvin tuas *mutkas* hyvin. Sisko (-vaimo) sano, sitte että men laittaa että pitääkö se (jää). Mä sanoin, että pitää! Siinä oli lunta, se oli ohkasta. Mä merkkasin ne heikot kohodat. Sitte mä menin aamulla kokemaa ni. Mä meninki yhyden kerran väärältä puolelta, mitä mä olin merkannu, olin jo kokenu jokusen *koukun* ja mulla oli kilon painone hauki. Mä pääsin aika hyvin ylöös. Mä riisuin itteni tos ulokona. Hän (vaimo) peläästy ja mä sanoin, että mä olin ny uimas!